

Nguyễn Ngọc Tư

Giao Thừa

Đã thấy mấy vạt hoa vàng lờ lờ, đã thấy những trái dưa hấu bóng mẩy thẫm xanh chất tầng tầng trên chợ. Thế là Tết thật rồi! Tết cứ làm người ta nao lên nôn nóng ngóng chờ, rồi lại nuối tiếc cho tuổi xuân qua. Chợ Tết chạy dọc theo các vỉa hè quanh ngã năm, bán toàn dưa với hoa. Vô tình chỗ Đậm bán đối diện với khu nhà đẹp nhất, cao nhất và sầm uất nhất thị xã. Sau lưng, cách một lớp chòi gai oặt queo là một bãi cát trống, cỏ xanh theo gió chạy lúu rúu từng triền, từng triền mãi miết. Cánh bán dưa ra chợ từ 20 tháng chạp, chở từ sáng tới khuya, hích hụi. Lúc nghỉ mệt tay chống hông ngó qua. Những ngôi nhà cao. Những bảng hiệu sặc sỡ. Đèn đủ thứ màu. Sang quá. Người ta đợi tết để trang hoàng cho thật đẹp, mà càng đẹp thì cánh bán dưa trong ruộng ra càng buồn. "Biết chừng nào mình xây được cái nhà cỡ đó hen?" . "Bán dưa, làm ruộng cỡ 40 năm" . "Giỡn hoài, cỡ đó thì xuống lỗ rồi còn gì" . "Ừ" ...

Chỗ Đậm ngồi dưới tán cây còng bị tia nhánh chổng chơ như bàn tay cụt. Bên trái là vạt bông của ông Chín từ miệt Sa Đéc xuống. Và chỉ Đậm là ngồi bán một mình chứ người ta chồng vợ đùm đê, xoong nồi lủ khủ. Ngày đầu cô chất dưa chưa khéo, dưa cứ ỷ mình tròn, lăn long lóc ra đường. Dưa lăn, người hì hục đuổi theo. Xe cộ giáp Tết đông nghẹt, người ta cười, người ta cần nắn. Tủi cực trào lên như người ta nhận cái thùng vô lu nước đầy. Đậm làm lủi khóc nghẹn. Đậm 29 tuổi, hơi đen, trên khuôn mặt lam lũ còn sót lại chút duyên ngầm. Chưa thấy chanh chua như đã từng quen chợ. Lúc chở dưa

ra, có anh chàng trẻ tuổi cao lóng khổng, nước da đen lùì, lúc cười chỉ thấy hơi hơi hàm răng, chạy tới làm giúp. Kéo tấm ni-lông che nắng, chặt mấy cây chuối đem ra bao lại cho dưa khỏi lã, anh chàng cũng giúp. Đậm nâng nặc bảo thôi đi, anh chàng cãi cố: " Tôi tiếp cho, có sao đâu" . Quần anh chàng lấm nhớt, tóc bù xù đỏ quạch như rễ vú sữa Già Chín bán bông thối mốc:

- Con gái ơi! Bác thấy thằng đó hiền khô hà, ai vậy

Đậm bảo:

- Tên Quí, chạy xe lam, ở xóm thối, bác à.

- Chà, giỏi, tốt thiệt. Làm hăng vậy tính kiếm tiền để cưới vợ hả?

Anh chàng nghe lóm, cười chéo mắt:

- Có ai đâu mà cưới, bác.

Ông Chín cười khà khà, vuốt chòm râu cụt ngắn.

Cái nắng xuân kỳ lạ, không gay gắt đỏ, không nhàn nhạt như nắng chiều hè mà vàng thắm thiết như màu bông sao nhái Bác lóng lộng lầy qua từng ngọn cỏ sau chợ, mang theo mù mịt cát. Mặt mũi đầu tóc Đậm lúc nào cũng nham nhám như hột me rang cát. Người ta quần là áo lượt kìn kìn chạy qua mà chợ dưa với hoa vẫn chưa sôi động. Năm nay dưa trúng mùa cả núi vầy ăn gì cho hết. Người ta nán đợi tới ngày rước ông bà, lúc đó coi dưa có rẻ hơn bây giờ không. Những người bán ngồi chéo queo, buồn tẻ Bông vạn thọ, bông cúc trái nết nở bung từng khóm, lá bông than như bông: " Năm nay chắc thua rồi" .

Đậm bắt chước cánh lá dưa xóm Vàm Xáng, đi chợ mua xấp liền dán dưa cho bắt mắt khách, tiện thể mua cho bé Lý bộ đồ. Mút gừng, mút dưa ở nhà má làm rồi để coi mua gì thêm. Má thì thích bánh ngọt. Con út thích cắn hột dưa, Đậm mua mỗi thứ vài trăm gam. Về khui ra thấy bộ đồ bé Lý hơi lớn, nhưng không sao, lớn thì mặc tới năm sau Già Chín hỏi: " Đồ ai mà bây ôm

áp vậy" . Đậm bảo của con gái con. Hỏi thêm một chút về ba của đứa nhỏ, Đậm cúi mặt thưa: " Không có" . Nghĩa là không có. Ông Chín không phăng tới nữa Ông già rồi, lặn lội trên đời, ông biết chắc có chi làm lỡ. " Con làm lỡ tới mức phải bỏ nhà đi luôn đó, bác Chín à. Tới lúc ba con buồn rồi chết, má mới rước con về. Bây giờ, có cực khổ thế nào con cũng ráng chịu, miễn sao năm tháng cuối đời má con vui Mà, chắc bù bi nhiêu cũng không đủ" .

Sau này, Đậm mở lời Giọng Đậm khao khao Cô thấy mình giống như cỏ ven đường, người ta đi qua đạp, đi lại đạp vẫn ngoi lên sống, sống cỗi cằn.

Những mùa lam lũ. Những mùa cực nhọc. Một mình chống chọi Đàn ông con trai coi được một chút mới lòng vòng ở ngoài đã nghe thiên hạ rằn lên: " Thứ gái hư đâm đầu vô làm gì" . Ai mà muốn, chỉ tại còn nhỏ, thấy gió yêu gió, thấy hoa yêu hoa, đam mê bông bột. Nghĩ mình học chưa tới đâu nhưng là học những bài học bự nhất, đắt nhất. Đếm đi đếm lại chỉ còn Quí, khi biết được còn mỗi Quí thì Đậm đã sắp 30. Nhà Quí ở Lung Giữa, Quí gửi xe sân nhà cô Lâm một vài chuyện nhỏ như chở Đậm đi chợ không lấy tiền, tiếp Đậm cắt cái nhà củi... thì cho là có qua có lại đi Nhưng ánh mắt Quí ngày càng nồng nàn trối buộc, bắt Đậm phải day dứt giữa nỗi khát khao và tủi hổ. Quí trai tơ, chưa vợ, lại nhỏ hơn Đậm gần 4 tuổi Nhưng Quí tốt quá, rất tốt. Má Quí già rồi, than với Đậm hoài, có một mối trong Nhà Phấn Ngọn, coi được lắm, vậy mà biểu thằng Quí cưới vợ mà nó hông nghe, làm như nó còn chờ ai đâu

Thời gian bị người ta chở kịu kịt đi Khiếp, mới đó đã 29 Tết. Bánh mứt, dưa hành, quần mới, áo mới như nước tràn lên phố. Đây là một thời điểm rộn rịp nhất, phơi phơi nhất trong năm. Tết này không có 30, 29 rồi tới mừng một, như người ta bước hụt, thấy thiếu một ngày Những khóm vàng hoa của ông Chín nở sớm từ 24, 25 đã ngả màu vàng sậm. 4 giờ sáng, ông đi qua bên kia đường gánh nước về tưới, than: " Thời tiết năm nay kỳ cực quá" ông vẫn

điều thuốc, phà khói bảo: " Con biết không, nghề bán bông tết cũng như bán lòng đèn Trung thu, qua rằm tháng 8 có cho người ta cũng không thêm lấy. Buôn bán kiểu vậy như con gái có thì, qua rồi, khó lắm..." Ông nói tới đây, thấy Đạm ngẩng đầu ngó sao muộn, ông thôi không nói nữa. Đạm nhớ con gái quá. Nghe Quí đem đồ về lại đem tin ra bảo: " Bộ đồ bé Lý mặc vừa lắm, nó đòi ra với Đạm. Buôn bán như vậy cực quá, chở nó ra đây, tội nghiệp..." . Rồi Quí bảo mớ bông mỏng gà Đạm gieo sao mà khéo quá, bông đỏ bông vàng trở ngay Tết.

Đó là lúc chờ sáng, còn rồi rãi xẻ đưa mời nhau, chứ ngày 29 là một ngày tất bật, nói theo dân đá banh là thắng với thua. Người mua xúm xa xúm xít. Mới một buổi đã lử lả, Đạm một mình phải coi trước coi sau. Tưởng đưa hấu đắp đắp ngăn sông mà đã vội đi quá nửa. Nhưng chắc phải đợi cho tới giao thừa. Người ta chờ tới đó sẽ rẻ nữa. Chạy xong mấy chuyến xe buổi sáng, chiều Quí lại giúp. Từ bến xe lam lại đàng chợ chừng 100 m. Quí kêu: " Có ai mua nhiều, Đạm hứa đi, tôi chở tới nhà cho" . Đạm thấy vui, phần thì bớt lo đưa ế, phần thấy nao nao trong lòng. Cái không khí đẹp thế này, ấm thế này, không vui sao được. Quí hỏi: " Nhà Đạm có gói bánh tết không?" . Đạm hỏi lại: " Có, mà chỉ" . " Tôi cho, má tôi gói nhiều lắm" . Quí mặc áo đứt mất tiêu cái nút trên, lồ lộ ra mảng ngực rấp nấp. Trong Đạm nhiều khi dậy lên một cái gì rung rức khó tả, chỉ mong nép đầu vào đó để quên nhọc nhằn, để quên nỗi cô độc lủi lủi trong đời.

Lúc ngẩng lên được đã năm mới mất rồi. Nghe được tiếng trống giao thừa vọng về từ trung tâm thị xã. Ở đó có một lễ hội thật tung bừng. Ông Chín đốt 6 nén nhang, chia cho Đạm nửa, biểu: " Con cúng giao thừa đi Cầu an khang, sức khỏe, cầu năm tới giàu hơn năm nay" . Mùi nhang thơm trong gió sục lên mũi Đạm một nỗi nhớ nhà. Dù đây về đây chưa tới một tiếng đi xệ ở chợ, người muốn về trước giao thừa thì đã bán thốc tháo về. Những

người còn lại cũng cố dọn dẹp làm sao mừng một có mặt ở nhà, pha bình trà cúng tổ tiên. Ông Chín đứng chỉ huy cho con trai ông bung mười chậu hoa còn lại lên xe hàng, quuyến luyến: " Hồi nãy con tặng bác dưa ăn, giờ bác tặng lại cho con với cậu nhỏ hai chậu cúc đại đoá này. Năm tới, bác có xuống không biết được ngồi gần cháu như vậy không. Cha, đây về Sa Đéc chắc phải nhâm nhi dài dài cho đỡ buồn quá" .

- Dạ, bác về mạnh giỏi, ăn Tết cho thiệt vui

Đậm vén tóc, cười, thấy thương ông quá. Ông Chín leo lên xe còn ngoắc Quý lại nói thì thào: " Ê cậu nhỏ, tôi nói cậu nghe, ông bà mình có câu: Ra đường thấy cánh hoa rơi Hai tay nâng lấy, cũ người mới tạ Mạnh dặn lên, cậu thương con gái người ta mà cà lơ phất phơ thấy rầu quá. Cháu Đậm, thấy vậy mà như trái dưa, xanh vỏ đỏ lòng" . Nói rồi xe vọt đi, mấy người nữa lên xe vỗ vào thùng xe thùm thùm như gửi lại lời chào tạm biệt. Khói xe xoắn ra từng ngọn tròn tròn như con cú Đậm lui cui quét dọn chỗ của mình, hỏi:

- Ông Chín nói gì vậy

- Đâu có gì - Quý cười bồi rồi

- Về nhen, chạy xe chất đồ chở về. Biểu Quý đứng chờ mà không nghe, vì tôi mà ngày nay Quý bỏ mấy mối xe, uổng quá.

- Đâu có gì còn 31 trái dưa..

- Tôi tặng Quý chục trái ăn dài dài

Quý cười :

- Nhà tôi đơn chiếc, có mấy người đâu, ăn gì nhiều vậy

Những chiếc xe vẫn nối đuôi nhau chạy về phía đại lộ. Lễ hội giao thừa vẫn chưa tan, chưa muốn tan. Người ta vẫn muốn cùng nhau đi hết Tết này. Một vài anh bạn trẻ chạy xe qua, gọi Đậm: " Nhanh lên chế ơi, trễ rồi Tết đâu có đợi" . Lúc Đậm lên xe thì đã qua lâu giao thừa, Đậm ngồi đằng trước ngang với Quý. Xe ra khỏi thị xã, con đường nhỏ lại, vắng hoe Đậm ngoái lại nơi cô

từng nếm sương, nếm nắng, nghe gió. Những đóa cúc sau sà xe rung rinh những sắc màu rực rỡ. Quý bảo:

- Đạm biết cúc đẹp gì không?

Đạm lắc đầu Quý cười:

- Lòng chung thủy " Diệp bất ly chi, hoa bất ly đài" .

- Ai nói với Quý vậy

- Bác Chín. Năm tới, tôi trồng cúc đi bán với Đạm ghen.

Đạm muốn cười, rất muốn cười mà sao ghen lại Làm sao vượt qua những trở ngại trong lòng người Hai bên đường rập rờn hoa dại Những đồng lúa rơm còn nghi ngút khói, bọn trẻ coi lên khoe áo mới rồi mỗi mồn đi ngủ.

Quý cho xe chạy thật chậm, nghe gió thổi qua lỗ tai lạnh quánh. Lạnh như khoảng chiều nửa đêm Quý chạm tay vào, tượng lên một nỗi nhớ rờn rờn lúc mờ lúc tỏ. Những nỗi nhớ phơ phất mái tóc một người, đôi mắt một người, dáng dấp một người Đến tỉnh dậy vẫn còn bồng bênh như khói Quý nhìn Đạm, ánh nhìn rất lạ. Anh không biết vì một nỗi gì mà tới bây giờ anh chưa nói lời thương với người tạ Anh không ngại đưa con, anh không ngại chuyện lỡ lầm xưa cũ, tuổi tác cũng không thêm nghĩ đến. Cô luống cuống khi thấy chiếc xe chạy chậm dần:

- à... ờ... Tết này nữa, Quý bao nhiêu tuổi rồi hả

Quý im lặng, dừng xe hẳn. Lúc này anh thấy cần nắm lấy bàn tay lạnh tái của Đạm, rất cần. Khi ấy giao thừa đã đi qua lâu, lâu lắm rồi nhưng rõ ràng vẫn chưa hết Tết. Mai là mừng một.